

РЕАЛІЗАЦІЯ ГУМАНІСТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ В ІННОВАЦІЙНІЙ АУДІОВІЗУАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Коваленко Юлія Борисівна

кандидат мистецтвознавства, доцент
доцент кафедри телерепортерської майстерності
Харківська державна академія культури
м. Харків, Україна

Логінова Тетяна Олександрівна

заслужений працівник культури України
завідувач кафедри телерепортерської майстерності
Харківська державна академія культури
м. Харків, Україна

Сучасний освітній процес відзначений взаємосуперечливими кризовими та новаційними тенденціями. Цифрова інформаційна епоха переспрямовує людське споживання з матеріальної сторони у бік пізнавальної та творчої діяльності. Засвоєння великої кількості інформації відбувається полілогічно та різновекторно, нівелюючи лінійність мислення, властиву класичній моделі світосприйняття. Таким чином, “когнітивне суспільство” стає набуттям “постнекласичної” картини світу [1-12]. З’являються умови для формування інноваційного середовища, яке сприяє особистісному розвитку людини. Іншими словами, нелінійність уявлення та мислення стає запорукою інноваційності.

Демократичні суспільства формують гуманістичні принципи в усіх сферах буття, зокрема у навчанні. Як одна з передових затребуваних галузей, аудіовізуальне мистецтво прямо відображає не тільки означені тенденції в освіті, а й світоглядні та соціальні зміни, і, навпаки, у відповідь здійснює певний вплив, породжуючи нові смисли.

Гуманізація освіти, перш за все, пов’язана з демократичним характером відносин між суб’єктами навчального процесу. Змінюється характер взаємодії між викладачами та здобувачами і, як наслідок, трансформуються їхні функції. В процесі запровадження гуманістичних принципів в інноваційній моделі освіти змінюється та перепрофілюється роль викладача, де функція транслятора знань відходить, поступаючись функції організатора освітнього простору для максимального розкриття креативно-продуктивних можливостей здобувача. Партнерство стає домінуючим способом взаємодії між освітніми суб’єктами, а сам процес навчання стає взаємним, спрямованим на вироблення спільних оригінальних знань та творчих ідей. В умовах цифровізації суспільства, коли представники молодшого покоління швидше реагують та опановують нові технології, цей взаємообмін знаннями стає особливо актуальним.

На шляху реалізації гуманістичних принципів стає надзвичайно важливим надання свободи творчого вибору. Неприпустимим є позиціонування викладача

як цензора, критика, рецензента, що руйнує демократичність та рівноправність віносин між су'єктами навчання. В аудіовізуальній освіті, де процес професійного становлення тісно пов'язаний з виробничою діяльністю, особливо болісною є процедура вибору теми й формування творчого авторського задуму, кураторство якого збоку педагога має бути максимально непомітним та делікатним. Лише за таких умов можна говорити про створення відповідного інноваційного середовища для професійного зростання фахівця.

Практична складова стає провідною в інноваційній освітній моделі. Практика сприяє поєднанню навичок, що були здобуті в окремих курсах, їхній інтеграції у проектно-виробничу діяльність. Особливо ефективно це виглядає у заходах позааудиторної роботи, які природно демонструють міжпредметні зв'язки та синтезують отримані у теоретичному навчанні знання, спрямовуючи їх на комплексне практичне засвоєння. Серед таких заходів відзначимо конкурсно-фестивальні проекти, дослідницькі та продюсерські центри на базі факультетів та інші форми креативної індустрії.

У процесі гуманізації інноваційної аудіовізуальної освіти особливого значення набуває синергетика як науковий світогляд та методологічний принцип. Гуманістичний підхід передбачає організацію навчання як «синергетичного полірівневого звернення до особистості людини» [2-37]. О. Робуль розглядає три рівня сенергетики як інноваційного педагогічного методу, де перший спрямований на індивідуальні особисті якості здобувача освіти та його творчий потенціал. Другий рівень окреслює професійне становлення та характеристики, а третій – загальнолюдські властивості, гуманізм. Такий підхід вимагає розширення функцій освіти у бік особистісного виховання фахівця, вироблення гуманістичної культури та демократичних цінностей. Як наслідок, здобувач отримує толерантне ставлення до оточення, прийняття світу як полікультурного середовища, вміння комунікувати з представниками інших традицій та інтегрувати їхні цінності у власний світогляд.

Мистецька освіта безпосередньо пов'язана з вихованням духовності людини “в усьому спектрі моральних, етичних, естетичних проявів, її ціннісних ставлень до явищ культури та соціуму” [3-278]. Інноваційність освітнього процесу висуває особливі вимоги не тільки до викладача, а й до здобувача освіти. Підвищується роль самоосвіти та самовиховання, зростає відповідальність за розвиток у собі особистісних якостей, власне регулювання змісту своєї освіти. Такий підхід передбачає вихід за межі лише навчального закладу, розширення простору для професійного становлення у бік позанавчальної практичної діяльності. Серед основних викликів, з якими стикається здобувач, слід зазначити значну активізацію його позиції, здатність продукувати нові ідеї, робити винаходи, максималізацію його когнітивних функцій. Ці властивості мають виключно індивідуальний характер та різний ступень прояву в кожній людині. Тому важливо гуманізувати навчання за рахунок відокремлення кожного здобувача від групи з метою викривання лише йому властивого потенціалу. Цей процес особливо важливий в мистецькій й, зокрема, аудіовізуальній освіті, де виховується творча унікальна особистість. Відповідність індивідуальної

траєкторії навчання особистісним характеристикам суб'єкта напряму формує якість професійної підготовки фахівця.

Література:

1. Кремень Василь (2013). Інноваційна людина як мета сучасної освіти. Філософія освіти, (1), 7-22.
2. Робуль Оксана (2006). Синергетика як інноваційна методологія педагогічної освіти. Філософія освіти, (1 (3)), 35-42.
3. Хижна О. П. Інноваційний розвиток мистецької освіти: суспільна потреба та суперечності її реалізації / О. П. Хижна // Наука і освіта : наук. - практ. журнал. – 2010. – №10. – С. 278-284.